

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petitt vrst a Din 2. do 100 vrst a Din 2.50. od 100 do 300 vrst a Din 3. večji inserati petitt vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjetski pritisk na Mannerheimovo črto

Kljub sovjetskemu vdoru do prvih utrdb je glavna linija še vedno nedotaknjena — Težke izgube sovjetskih napadalcev — Finci junaško odbijajo sovražno premoč — Angleška in druga letala ustavila sovjetsko bombardiranje

Stockholm, 9. febr. s. (Havas). Posebni poročevalci lista »Stockholm Tidningen« na finskem bojišču javlja, da je pritisk sovjetske vojske na Mannerheimovo obrambno linijo na Karelijski zemeljski ožini še vedno zelo močan.

Sovjetske čete dobivajo nova ojačenja in čenijo, da bodo v kratkem imele pri Summi zbrane štiri divizije. Včeraj sicer sovjetska ofenziva pri Summi ni bila tako močna kakor prejšnje dni, zopet pa so bili sovjetski napadi podpirani od topništva, tankov in letalstva. Trajalo je več ur, preden se je Fincem posrečilo napade odbiti.

Sovjetske čete so na nekem mestu dopele do prvih linij finskih utrdb in so po hudem boju prve utrdbne črte zavzele. Utrdbe pa so namenoma zgrajene tako, da se sovražnik v njih ne more dalje časa držati, temveč jih je moral že po najkrajšem času zopet zapustiti.

London, 9. febr. e. Potrjuje se vest, da so finske čete imele neuspehe na Karelijski ožini. Po mnenju vojaških strokovnjakov pa kljub temu ne bo še odločilne zaradi vdora sovjetskih čet v Mannerheimovo črto. Resna kriza za Finsko vojsko bi mogla nastati šele v nekaj mesecih.

Moskva, 9. febr. s. (Reuter). Po sovjetskem uradnem poročilu se je sovjetskim četam na Karelijski zemeljski ožini na dveh mestih posrečilo vdor v Mannerheimovo obrambno linijo. Sovjetske čete so zavzele več manjših utrdb obrambne linije in prodirajo sedaj v dveh kolonah proti Viborgu.

Helsinki, 9. febr. s. (Reuter). Kakor poročajo nevtralni poročevalci na fronti, se sovjetski napadi na Karelijski ožini nadaljujejo z vso ostrino. Sovjetske čete pa so imele tudi zelo težke izgube, samo v torek in sredo čenijo, da je padlo pri Summi 3000 do 4000 sovjetskih vojakov. Če je tudi res, da so sovjetske čete na enem mestu vdrele v pas Mannerheimove obrambne linije, ta vdor nima večjega pomena, ker so glavne obrambne linije finskih utrdb še vedno nedotaknjene.

Zdi se, da je na severu pri Kuhmu zopet neka sovjetska divizija v težkem položaju. Samo na ta način si je mogoče razlagati, da so sovjetske čete s primeroma manjšimi oddelki v tem predelu poskušale dva riskantna napada, ki sta se z velikimi izgubami zanje ponesrečila.

Finsko vrhovno poveljstvo pričena posvečati sovjetskim oddelkom skakalcev s padali večjo pozornost. Zlasti na severu, kjer so naselbine zelo redke, bi utegnili taki oddelki povzročiti resno škodo. Zaradi tega so bila sedaj prebivalstvu izdana posebna navodila, kako naj v primeru potrebe pomaga pri uničevanju takih oddelkov.

Nevtralni novinarji z zanimanjem beležijo, da so v zadnjih dneh sovjetski bombni napadi na finska mesta močno popustili. Mnogi pripisujejo to prihodno večje število tujih letal na Finsko in zlasti angleška letala se zelo uspešno udeležujejo.

Finski demanti

Helsinki, 9. febr. s. (Reuter). V finskih uradnih krogih odločno zanikajo vesti inozemskega časopisa, da bi bili sovjeti predel Mannerheimovo obrambno linijo pri Viborgu. Finci označujejo te vesti kot fantastične zlasti z ozirom na ponovne poraze sovjetske vojske in poudarjajo, da je obrambni pas Mannerheimove linije širok nad 20 km, tako da na enostaven prodor sploh ni mogoče misliti.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 9. febr. AA. Poročilo glavnega poveljstva leningrajskega vojnega okrožja pravi: 8. februarja je bilo izvidniško udeleževanje na raznih bojiščih. V teku borb pehotnih patrol, ki so bile v zadnjem času na Karelijski ožini, so sovjetske čete zasedle utrjeni kraj Hot'nen z osmimi betoniranimi togiškimi utrdbami. Na odseku med jezerom Ladogo in Suvanto Jervijem so zavzele sovjetske čete pet betoniranih utrdb s topovi. Sovražnik je imel v obeh primerih znatne izgube. Sovjetsko letalstvo je z uspehom bombardiralo vojaške objekte.

Poljska vojska za Finsko

Pariz, 9. febr. s. (Reuter) Potrjujejo, da so pripadniki poljske vojske v Franciji že na poti kot prostovoljci za finsko armado. Število prijavljenih prostovoljcev ni označeno. Kakor poročajo, so med njimi tudi Poljaki iz Amerike, ki so zlasti izvežbani kot izvrstni mehaniki.

Danski prostovoljci

Kodanj, 9. febr. s. (Reuter) Včeraj je zopet 17 danskih oficirjev odpotovalo na Finsko, da vstopijo kot prostovoljci v finsko vojsko. Računajo, da se sedaj na Finskem bori že 500 danskih prostovoljcev. Nadaljnjih 10.000 Dancev se je prijavilo za civilno pomožno službo v zaledju na Finskem.

Ameriški prostovoljci

Washington, 9. febr. s. (Havas). Re. v. ni oficir ameriške mornarice Robert Winston je odpotoval na Finsko. Kakor je izjavil je namen njegovega potovanja, da preizkusi letala, ki so bila iz Zedinjenih držav poslana za finsko vojsko. Na isti ladji je odpotovalo na Finsko 50 ameriških in kanadskih prostovoljcev za finsko vojsko.

Helsinki, 9. febr. s. (Fin. tel. ag.) V sredo je dospel v Helsinke princ Rene Bourbon Parme, ki se je prijavil kot prostovoljec za finsko vojsko. Po svojem prihodu je izjavil, da je prišel, da stavi Finsko na razpolago svojo pomoč v njeni borbi za krščansko civilizacijo. Izrazil je tudi svoje občudovanje za finsko armado. V kratkem odide princ v glavni stan maršala Mannerheima.

Angleška in francoska pomoč

Francija in Anglija pošiljata Finski vojni material in prostovoljce, redne vojske pa ne bosta poslali

London, 9. febr. e. Na službenih mestih so objavili, da se morejo vsi angleški državljani, ki niso bili poklicani po dosedanjih zadevnih odredbah pod orožje, prijaviti kot prostovoljci v pomoč Finski. Prva skupina angleških prostovoljcev bo odpotovala na Finsko že konec prihodnjega tedna.

Šolski pouk po radiu

Helsinki, 9. febr. s. (Fin. tel. ag.) Finska vlada je podvela posebne ukrepe, da se bo nadaljevala nemoteno šolska vzgoja 600.000 evakuiranih finskih otrok. Večje število otrok je bilo poslanih na Švedsko in obiskujejo sedaj redne švedske šole. Za one, ki so ostali na Finskem, pa je urejen poseben pouk po pošti in radiu. Učitelji, ki niso bili uvrščeni v vojaško službo, bodo prevzeli kontrolo nad poukom, tako da bo vsak izmed njih nadzoroval gotovo število otrok. Radijski pouk je bil na Finskem deloma uveden že pred vojno, toda samo za pouk tujih jezikov. Sedaj bo sistem radijskega pouka še razširjen in bo pomagal otrokom, da v sedanjih izrednih časih vsaj najnujnejših stvari ne pozabijo.

Na sestanku vrhovnega zavezniškega sveta v Parizu je bilo na sporedu tudi vprašanje podpore Finski. Sklenjeno je bilo, da bosta Francija in Anglija pošiljali Finski samo svoje prostovoljce. Iz večerajšnjega govora ministrskega predsednika Chamberlaina se vidi, da ima Anglija določen načrt za podporo Finski in sicer v obliki dobave vojnega materiala in kreditov, svoje redne vojske pa ne bo poslala na Finsko.

Amsterdam, 9. februarja. AA. (DNB). »Daily Herald« izve, da bodo angleški prostovoljci odpotovali te dni iz Anglije ter se pridružili finski vojski. Oni angleški državljani, ki bodo v toku t. l. poklicani pod orožje, ne bodo imeli pravice odpotovati na Finsko. Organizacija prevoza prostovoljcev na Finsko bo pod nadzorstvom finskega poslanstva. Prostovoljcev ne bo pošiljala angleška vlada temveč bodo potovali na lastne stroške ali pa na stroške finske vlade.

Ameriški vojni material

Washington, 9. febr. s. (Havas). Senat je sprejel s 65 proti 3 glasovom predlog, da naj borzni komite pospeši dovoljenje za finsko vlado, da bo smela vnovčevati svoje vrednostne papirje v Zedinjenih državah za nakup vojnega materiala.

Organizacija zavezniške vojske na Bližnjem vzhodu

General Weygand nadzoruje zavezniške čete v Egiptu — Moralna akcija v ozadju rešuje glavno stvar

Kairo, 9. febr. s. (Havas) Vsi tukajšnji listi posvečajo veliko pozornost navzočnosti generala Weyganda v Egiptu. Egiptsko in arabsko časopisje poudarja izredne sposobnosti generala Weyganda, ki je pred 20 leti organiziral poljski odpor proti sovjetski invaziji, pozneje pa se izkazal kot izreden vojaški in upravni strokovnjak kot guverner francoske Sirije.

Listi pravijo, da organizira general Weygand sedaj tako z vojaškimi kakor tudi z diplomatskimi sredstvi zavezniško armado na važnem križišču mednarodnega prometa na Bližnjem vzhodu. Pakt Anglije in Francije s Turčijo je Weygandovo osebno delo in ga je sam pripravil s svojim obiskom v Ankari. Kakor tvori Turčija severno postojanko zavezniškega obrambnega sistema na vzhodu, tako je

Egipt južna postojanka tega sistema. Zapadne demokracije in Bližnji vzhod so združeni v misli svojega skupnega poveljnika Weyganda. Ze njegova pot v Kairo iz Ankare preko Damaska in Beyruta naznačuje zavezniško obrambno delo v tem predelu. Egipt stoji na strani Anglije in Francije v službi njihovih idealov proti nemško-sovjetskemu sodelovanju.

Kairo, 9. febr. AA. (Havas) Sročil je bila v Francoskem domu v Kairu ganljiva slovesnost o priliki obiska generala Weyganda. V imenu bivših bojevnikov je Weyganda pozdravil višji uradnik družbe Sueskega prekopa baron de Benoit, ki je naglasil, da Francozi v inozemstvu, ki nimajo možnosti aktivno poseči v borbo, soglasno želijo posvetiti vse svoje napore za dosego končne zmage.

General Weygand je odgovoril, da je dolžnost Francozov v inozemstvu, da ostanejo na svojih mestih. V tej vojni morajo tudi doma v ozadju služiti vsi in ne samo oni, ki so v bojnih črtah. Moralna akcija v ozadju rešuje glavno stvar. Francija se drži dobro in Francija bo vojno nadaljevala do popolne zmage za francoski mir, ki bo popoln in ki bo zagotovil Francozom dobro mirnega življenja.

Po svečanosti v francoskem poslanstvu je Weygand obiskal francosko poslanstvo, kjer je prisostvoval kosilu, ki je bilo prirejeno njemu na čast. Kosilu so prisostvovali predsednik egiptске vlade, predsednik senata, predsednik parlamenta, angleški veleposlanik, turški veleposlanik ter več višjih francoskih in angleških častnikov.

Vlada se proti prekinitvi diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo ne samo zato, ker lahko dobiva preko svojega poslanstva v Moskvi važne informacije, temveč tudi ker lahko izvaja gotov političen vpliv na sovjetsko Rusijo. Pri vsem tem pa vlada pazljivo spremlja, kakšno stališče zavzema do sovjetske Rusije Anglija in Francija in se hoče držati v svojih akcijah gotovega paralelizma do angleškega in francoskega stališča.

V krogih ameriške vlade tudi poudarjajo, da bi prekinitve diplomatskih odnosov med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo mogla izzvati sovjetsko vlado, da bi napovedala Finski vojno, kakor bi moral predsednik Roosevelt proglasiti veljavnost nevtralnega zakona tako za sovjetsko Rusijo kakor tudi za Finsko. S tem pa bi bili onemogočeni vsi napor ameriške vlade, da nudi Finski na indirektni način čim večjo pomoč.

Nova napetost med Japonsko in sovjeti

Moskva, 9. febr. s. (Fin. tel. ag.) General Stern, ki je nekaj časa poveljeval sovjetskim četam na Karelijski ožini, se je po zadnjih vesteh zopet vrnil v svoj prejšnji glavni stan v Habarovsku v Sibiriji. Njegov nenadni odhod na vzhodno mejo tolmačijo z novo napetostjo med Japonsko in Sovjetsko Rusijo.

Vojvoda Windsorski na fronti

Pariz, 9. febr. s. (Reuter) Včeraj je pregledal postojanke angleške ekspedicijske vojske v Franciji vojvoda Windsorski. Istočasno je poseetil vrhovni poveljnik angleške ekspedicijske vojske lord Gort angleške čete na fronti ter se je podal celo v nekatere skrajne postojanke pred sovražnimi linijami, kjer je potem osebno dal navodila posameznim poveljnikom oddelkov.

Iz notranje politike

BOLGARI ZA JUGOSLOVENSKO AKADEMILJO

Zadeva glede spremembe imena Jugoslovenske akademije v Zagrebu je naša značilna odmev tudi v bolgarski prestolnici. Sofijski dnevnik »Miro«, ki je vedno zastopal slovensko vzajemnost in branil skupnost interesov Južnih Slovanov, je priobčil članek nestorja bolgarskih učenjakov Stefana S. Bobčeva »Jugoslovenska akademija ne bo spreminjala imena«. S. S. Bobčev piše: V bolgarskem tisku so se pred nekaj dnevi pojavile vesti, da bo zagrebska akademija spreminila svoj jugoslovenski atribut v hrvaški. Sedaj javljajo brzojavno iz Zagreba, glavnega mesta banovine Hrvatske, da je ban dr. Ivan Šubašić odklonil izvršitev tega sklepa in da je prepustil zadevo hrvatskemu saboru. Čeprav se to vprašanje ne zdi važno, vendar je posebne važnosti v področju hrvatske in sploh jugoslovenske kulture.

Nam Bolgarom je Jugoslovenska akademija pri srcu in mi ne želimo, da bi se prekrstila in omečila z imenom »hrvatska«. Ni treba, da bi se hrvatski patriotizem čutil prizadet zaradi prvotnega imena. Jugoslovensko ime ji je dal njen slavni ustanovitelj Strossmayer. Ni ga treba odstraniti med drugim niti zaradi blagohotnega spoštovanja, ki smo ga dolžni spominu velikega Slovana. Strossmayer je jasno označil, kakšni morajo biti odnosi med Hrvati in Srbi. Z drugimi besedami: Strossmayer je l. 1867 povzdignil zastavo te Jugoslavije, ki se danes čaka in nječinjuje v državno celoto, v kateri je prostor za kulturno, gospodarsko in politično življenje in v kateri se bo popolnoma obrnila narodna individualnost Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Stefan S. Bobčev je najstarejši član filozofsko-pravnega razreda Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

TIHA LIKVIDACIJA JRZ

Beograjski tednik »Napred« objavlja članek dr. Mihajla Ilića o krizi v JRZ, kjer čitamo:

Kriza v JRZ se je začela takoj po padcu dr. Stojadinovića. JRZ kljub zunanemu videzu v strankarskem oziru nikoli ni bila enotna. Radikalni v njej so ostali radikalni, muslimani so ostali člani muslimanske organizacije, Slovenci (12) pa so ostali člani Koroškeve stranke. Taka kombinacija je mogla trajati, dokler so bile izjemne razmere in dokler je bila nemogoča obnova radikalne stranke, katere predstavništvo je še nadalje obdržal glavni odbor.

Podpredsednik JRZ dr. Kulenović se ne strinja z nedavnim sklepom glavnega odbora te stranke glede državne preureditve. Zadevno je podal odločno izjavo. Dr. Kulenović zbira muslimane izven strankarskega okvira JRZ. On tudi ne soglašal s predlogi glede ostvarjanja Jugoslovenske radikalne zajednice. Tiha likvidacija JRZ ustvarja novo politično situacijo. Ako se je doslej smatralo, da srbski narod v vladi ni zastopan tako, kakor je zastopan hrvatski narod, potem situacija, v kateri je danes JRZ, se bolj poudarja ta očitke.

Prof. dr. Ilić je odgovoril v beograjskih dnevnikih tajnik glavnega odbora JRZ senator V. Čvrkčić, ki trdi, da v stranki sploh ni krize. Istočasno ko se v tej zadevi mudi v Ljubljani senator dr. Korošec, pa je predsednik JRZ Dragiša Cvetković dal beograjskemu »Vremenu« izjavo, v kateri odgovarja dr. Iliću in zatrjuje, da so vesti o kakršnikoli krizi v JRZ tendenciozne. Kljub vsem zadevnim demantjem pa poročajo iz Beograda, da delo za obnovo Narodno radikalne stranke hitro napreduje in da bo sedanja JRZ morala likvidirati.

V zvezi s pokretom muslimanov v JRZ piše »Hrvatski dnevnik«:

V krogih muslimanskega dela JRZ se opaža še nadalje živahnost Behmena. V Beograd prihajajo prvaki obeh glavnih frakcij muslimanskega dela JRZ, ki sta se še doslej razlikovali v taktiki. Skupina dr. Behmena je bila za brezpogovorno sodelovanje z Beogradom ter je svoječasno popolnoma soglasna z avtoritativnimi težnjami dr. Milana Stojadinovića. V Beograd je dospel Uzeiraga Hasanović, s katerim se je stalno posvetoval dr. Mehmed Spaho.

STOJADINOVIĆEV »REVIZIONI-ZEM«

Beograjski »Političko-ekonomski Vesnik« poroča, da je imelo vodstvo skupine dr. Milana Stojadinovića več sej, na katerih so razpravljali o programu nove stranke. Ena glavnih točk novega programa je čuvaranje srbskega interesa jugoslovenskega. Dr. Stojadinović ne odobrava sporazuma, vendar ga je sprejel kot izvršeno dejstvo. Zato bo njegov novi politični program vseboval tudi zahtevo po reviziji kompetenc in meja banovine Hrvatske.

SERBSKI SOCIALISTI PROTI SEPARATIZMU

V Beogradu je bilo te dni zborovanje srbskih socialistov dr. Topalovića skupine. Glavni govornik Milorad Belić je med drugim rekel, da so socialisti odločni nasprotniki separatizma in federalizma. Naloga je zahteval čimprejše sprejetje demokratskih zakonov, da se morejo v mirnem ozračju obravnavati državna in politična vprašanja. Končno je zahteval, naj vlada razpiše volitve v delavskih ustanovah.

Inserirajte v »Sl. Narod«!

Goreči obrambni zidovi

Kako se je Rumunija zavarovala pred eventualnim vdorom sovražne vojske

Bukarešta, 9. febr. e. Šele včeraj je rumunski tisk prvič objavil obširnejše članke o gradbi utrjene Karlove črte.

»Universul« piše, da tvorijo del te rumunske utrjene črte prekop, katere lahko takoj napolnijo z gorljivo tekočino. Ta sistem prekopov bo imel odločilno vlogo pri morebitnem vdoru sovražnikove vojske v Rumunijo.

Po mnenju vojaških strokovnjakov je rumunska vojska s prekop, ki se vsak

trenutek lahko pretvorijo v goreče obrambne zidove, tako močno zavarovana, da bi mogla rumunska vojska izvesti popolno mobilizacijo in vse potrebne priprave za obrambo, preden bi sovražnik prodrl preko gorečih prekopov.

Razen prekopov tvorijo del Karlove utrjene črte tudi ogromne pasti za tanke. Utrdbe je gradilo 20.000 delavcev in več tisoč strokovnjakov od leta 1938.

Zakaj noče Amerika prekiniti odnošajev s sovjeti

Pismo zunanjega ministra Hulla — Stališče Zedinjenih držav glede Moskve paralelno s stališčem Francije in Anglije

Washington, 9. febr. s. (Reuter). Objavljeno je bilo pismo pojasnilo, ki ga je poslal na neko vprašanje zunanje-političnemu odboru senata zunanji minister Hull o odnošajih Zedinjenih držav do sovjetske Rusije. Hull ugotavlja, da je imela ameriška vlada že večkrat razloge misliti, da je sovjetska vlada prekršila obveznosti, ki jih je prevzela leta 1933 kot pogoj obnove diplomatskih odnosov med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo. Hull smatra, da je nadaljevanje diplomatskih odnosov med obema državama sedaj neodvisno od obveznosti, ki jih je tedaj sovjetska Rusija prevzela.

Washington, 9. febr. s. (Havas). Pismo zunanjega ministra Hulla zunanje-politič-

nemu odboru senata, v katerem ugotavlja, da je sovjetska vlada kršila prevzete obveznosti do Zedinjenih držav, pa se kljub temu izraža proti prekinitvi diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo, tolmačijo v ameriških političnih krogih iz sledečih treh vidikov:

1. Ameriška vlada hoče upoštevati ojačeno protikomunistično razpoloženje ameriškega javnega mnenja. 2. Želi odvzeti republikanski stranki možnost, da bi izkoristila javno mnenje za svoje strankarske svrhe, če bi zavzela vlado v tem vprašanju premalo energično stališče. 3. Je želel Hull očitno še enkrat pred javnostjo poudariti točno stališče vlade v tem vprašanju.

DNEVNE VESTI

— Reorganizacija avtomobilnega kluba. V nedeljo bo v Zagrebu likvidacijski občni zbor Avtomobilnega kluba kraljevine Jugoslavije, ki je imel doslej centralo v Beogradu, podružnico pa v Zagrebu in Ljubljani. Takoj po ustanovitvi banovne Hrvatske so se mnoga hrvatska društva osamosvojila ali pa so ostala z bratskimi društvi v drugih krajih povezana v zvezah. Tako je postal zagrebški Avtomobilski klub samostojen pod imenom Hrvatski Avtomobilski klub. Posledica tega bo likvidacijski občni zbor Avtomobilnega kluba in ustanovitev Zveze nacionalnih Avtomobilskih klubov Jugoslavije. Razen Hrvatskega Avtomobilnega kluba naj bi se ustanovili Srbski Avtomobilski klub v Beogradu in slovenski v Ljubljani. Vsi trije bi bili pa organizirani v Zvezi avtomobilov.

— Se 1500 delavcev brez dela. Veliko lesno podjetje »Bosna Bois« v Banjaluki je ustavilo delo z motivacijo, da je zmanjšalo lesa za predelavo. Brez dela in zaslužka je ostalo 1.500 delavcev.

— Vzrok podražitve olja. Tvorilnice olja so lani od septembra do decembra dvignile cene namiznemu olju za 37,4%. Zdaj ga prodajajo po 12,50, dočim je bilo v začetku septembra po 9,10. Kmetijska zbornica dunavske banovine se je obrnila na odbor za pobljanje draginje pri ministrstvu socialne politike z zahtevo, naj pokliče lastnike tvornic olja na odgovor, ker gre v tem primeru za neutemeljeno navijanje cen.

— Proslava 90letnice Presernove smrti v Zagrebu. Prosvetni odsek slovenskega društva Narodni dom v Zagrebu priredi v nedeljo 18. t. m. v Malem gledališču matinejo v proslavo 90letnice Presernove smrti.

— Uvedba bencinskih kart odročena za nekaj dni. Na konferenci v monopolistični upravi je bilo sklenjeno, da se uvedejo karte za bencin 8. t. m. Vse tozadevno gradivo je izročila monopolistična uprava trgovinskemu ministru in upravi mesta Beograda. Ker pa še niso opravljene vse formalnosti, je bila uvedba bencinskih kart odročena za nekaj dni.

— Zahteva po podražitvi drv v Zagrebu. Odbor za pobljanje draginje v Zagrebu je imel včeraj sejo, na kateri je obravnaval zahtevo trgovcev z drvi, naj bi se drva podražila na 520 din klaftra. Zdaj so drva v Zagrebu po 480 din.

— Izletniški vlaki iz Madžarske v Jugoslavijo. S pomočjo izletniških vlakov se je začela leta poveljati številna izletov iz Madžarske v naše turistične kraje zlasti na Jadran. Zato se je pokazala potreba, da se ta akcija leto spomladi čim bolj poglobi. Turistični urad Ibus v Budimpešti je že sklenil povečati število izletniških vlakov v Jugoslavijo, da bo ustrezno vsem Madžarom, ki bi radi preživeli nekaj dni v naših letovislinah.

— Naši trgovci in zadnje davčne novole. V Beogradu se je sestalo v četrtek centralno predstavništvo Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije. Zastopana so bila Zveze trgovskih združenj iz Baograda, Ljubljane, Novega Sada, Banjaluke in Skoplja. Sprejeta je bila daljša resolucija, nanašajoča se v prvi vrsti na zadnje davčne novole. V resoluciji je rečeno, da ogromna večina trgovcev absolutno ne bo zmogla nositi stroškov v zvezi z obvezno uvedbo strokovnega knjigovodstva kakršnega imajo delniške družbe in kakor ga določa nova davčna novela. Prav tako ne bo mogel noben trgovec zadostiti zahtevi davčne novole, po kateri morajo vsi zavezanci pridobiti za tekoče leto prijaviti dohodnino po novih predpisih in na temelju svojih knjig, iz lanskega leta. Nova uredba o državnih trošarinah na vino in žganje po litrskem sistemu prinaša take ukrepe glede njenega izvajanja, da je onemogočeno poslovanje trgovcev in točilnic. Zato predlaga centralno predstavništvo Zvez trgovskih združenj, naj vsi trgovci, ki jim znaša dohodnina v l. 1939. 100.000 ali več, odnosno bruttopromet 2.000.000 ali več, plačajo državi po omeri iz lanskega leta vse davke tudi za tekoče leto in sicer v februarju in marcu. Tako bi država takoj prišla do potrebnega obratnega kapitala.

— Krstna predstava igre, ki jo je spisal kmečko dekle. V nedeljo ob 15.30 uprizori delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Borovnici v delavski dvorani »Bajtarjevo hčlo«. Igra je napisala kmečko dekle, Marija Severjeva z Dolinskega. Borovniška predstava bo krstna. Udeležila se jo bo tudi avtorica, preprosto dekle brez višje šolske izobrazbe. Obeta se lepa udeležba članstva delavskih prosvetnih društev iz drugih krajev.

— Obrtniki, ki hočejo za leto 1940. uveljaviti pravico na odmero pavšalne pridobnine, morajo vložiti prijavo najkasneje do 15. t. m., sicer izgube za dobo dveh let pravico do pavšala. Vse podrobne informacije daje Obrtniško društvo v Ljubljani na Kralja Petra trgu 8. Obrtniško društvo v Ljubljani.

— Eno najboljših svetovnih reportaž o Ameriki pod naslovom »Enonadstropna Amerika«, ki sta jo napisala Rusa Rjij in Petrov, je začel objavljati »NAS VAL«. Številka za prihodnji teden objavlja poleg tega zanimive odgovore univ. prof. inž. Marija Osane o tehničnih vprašanjih naše radijske postaje, zanimivo rubriko »Od tu in tamo«, poglavje »Radio in televizija« s poročili o najnovejših dogodkih, na teh dveh področjih in kotiček za smeh. »NAS VAL« objavlja v posebnem programskem delu tudi programe vseh važnejših evropskih radijskih postaj za tekoči teden in poseben izvešek najboljših oddaj, na ovitku pa posebno tabelo ur, ko najvažnejše evropske postaje oddajajo poročila o najaktualnejših dogodkih. Zahtevajte še danes na ogled brezplačno številko »Nasga vala«, ki vam jo bo uprava takoj poslala. Mesečna naročnina je samo 10 din, naroča

pa se pri upravi: »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

— Gostovanje šentjakobškega gledališča iz Ljubljane v Medvodah. Člani šentjakobškega gledališča bodo gostovali v nedeljo 11. t. m. ob 18. v Sokolskem domu v Medvodah. Uprizorili bodo zabavno štridejansko komedijo »Mala ženska brez logike« pod vodstvom g. Milana Skrbinskega, režiserja narodnega gledališča v Ljubljani.

— Železnice — delavci! Opozorjamo, da zapade 11. t. m. termin za vlaganje prošnje za dopolnjen članstva pri delavskem pokojninskem fondu po čl. 184 pravilnika o delavcih državnih prometnih ustanov. Zadevna uradna navodila so izšla v direktorskem razpisu št. 42/39 od 9. VIII. 1939 in v dveh dodatkih k temu razpisu z dne 2. X. 1939 in 15. I. 1940 in so jih prejeli vse službene enice. Opozorjamo, da mora imeti prošnje upravnice delavskega pokojninskega fonda pri direktorju državnih železnic v Ljubljani že 11. t. m. v rokah ter jih prizadeti pošljijo po lahko naravnost po pošti. Po 11. februarju 1940 dospelje prošnje se ne bodo jemale v poštev in ugodnosti, ki jih nudi čl. 184, pozneje ne bo mogoče več doseči. Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, megleno in nestanovitno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 13, v Splitu in na Rabu 10, na Visu 9, v Beogradu 8 v Ljubljani 2,4, v Sarajevu 1, v Zagrebu 0,0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,7, temperatura je znašala 0,4.

— Najdeni predmeti sumljivega izvora. V listnjaku na Toškem cesti, ki spada v okoliš šentševških orožnikov, je bila te dni najdena vreča, polna stare obleke in perila. V vreči je bilo tudi več druge robe, zlasti posode in kuhinjskih priborov. Vse to je bilo najbrž ukradeno. Lastniki naj se zglase pri orožnikih v št. Vidu.

— Nesreče. V bolnico so prepeljali 20-letno služkinjo Josipino Kunstec, ki se je pri pranju perila oparila s krompom po nogah in po životu. Frizerska vajenka Ana Meglič iz Ljubljane se je včeraj smučala na Golovcu in si zlomila levo nogo. Ključavničarja Franca Perca iz Ljubljane je pri delu zgrabil stroj za desno roko in mu zmečkal prste. 64letni posestnik Fr. Hočevar iz Strug se je včeraj sukal okoli štedilnika in se hudo opeknil po levi roki. Mestni uslužbenec Ljotko Rupar je padel go. V bolnico so prepeljali tudi gospodinjico doma v stanovanju in si zlomila desno nogo v hotelu »Petrovo« iz Kranja Fani Slapar, ki je na cesti v Kranju tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko.

— Po nesreči jo je ustrelil. V sredo zvečer je bila v Bedinji pri Brodu po nesreči ustreljena 18letna Anika Trnac. Dragotin Prpič je streljal z lovsko puško vrane, pa je po nesreči zadel njo in jo nevarno ranil.

— Imenitna svatba. V vasi Gundinč pri Djakovu so imeli oni dan imenitno svatbo. Oženil se je krojaški pomočnik Mirko Skopal, sin bogatega kmeta in vzjel je bogato Rožo Bokanovič. Povabljenih je bilo nad 500 gostov in svatba je trajala pet dni. Zaklad so šest prištev, dve kravi in 90 kokoši, razen tega so pojedli 63 hlebov kruha in mnogo slaščic, za katere so porabili 40 kg slaškornja, 3 vreče orehov in 1.000 jajc. Popili so 1.400 litrov vina, 500 litrov domače slivovice, 10 zabojev brezalkoholnih pijač in 75 litrov črne kave. Pa še pravijo nekateri, da živimo v slabih časih.

— Na paši je ustrelil svojo izvoljenko. Blizu vasi Vranovci v Dalmaciji je 28letni Marko Radonić ustrelil na paši svojo izvoljenko 17letno sosedovo hčerko Danico Petrovič. Bil je zaljubljen v njo, toda dekletu se ni hotelo poročiti z njim. Eni pravijo, da je bila zaljubljena v drugega, drugi pa trdijo, da ji mati ni pustila vzeti Radonića.

— Kaznovana, ker je hodila v moški obleki. Subotična policija je kaznovala s 50 din globe ali 10 dni zapora nekdo 17letno lepoticu, ker je hodila po mestu v moški obleki.

— Dve žrtvi trgovine z dekleti. Iz Zagreba sta brez sledu izginiti krojaški vajenki Marija Volčansek in Ivanka Pucelj. Prva je stara 16, druga pa 14 let. Policija domneva, da sta padli v roke trgovcem z dekleti.

Iz Ljubljane

— Iz Ribji trg. Blaga je dovolj v primeri s povpraševanjem, pač pa gospodinje precej pogrešajo še vedno ščuke. Zadnje čase je sploh malo rečnih rib, saj je zdaj tudi najneugodnejši čas za ribolov. Med morskimi ribami je pa bilo danes precej izbire. Mnogo je bilo zlasti sardelc, ki so bile po 14 din kg. Po zmernih cenah so prodajali tudi ocaje, 16 din kg. Palamida je bila po 36 din, tun pa po 32 din kg. Med nekoliko cenejšimi morskimi ribami je treba omeniti še cipije in sardone po 20 din kg. Zdaj tudi že prodajajo zabje krake, ker je postalo dovolj toplo vreme za »love« na Barju.

Kavarna »Stritar«

v petek, soboto in nedeljo vso noč odprta! Vsak večer ob 8. koncert odlične damske kapel!

— Ij Potujete na svoje stroške in odgovornost! Tako je treba opozoriti ljudi, ki se vozijo s tramvajem. S tem sicer ni rečeno, da se morajo bati nesreč na tramvaju. Tramvajskih nesreč je pri nas razmeroma malo. Toda čim izstopite iz tramvaja, se za vašo nadaljnjo usodo nihče več

ne zanima. Sami morate prevzeti odgovornost za svojo varnost. Če se n. pr. pešete proti Sv. Križu in izstopite pri Kolinski tovarni, morate sami rešiti precej koščičev vprašanj, kako je treba uiti izpod koles tramvaja. Stojite ali ležite med Selo in Karibdo: na desni gora snega, na levi travnati. Na postajališču »postaja« sneg. Če ni prostora za izstopanje, potnik ne more pripisovati krivde tramvaju in ne snegu, temveč samo svoji nespretnosti, ker ni dovolj izvežban v skakanju na dolžino in višino. Baje se pa pripravljadeptacija meščanov, ki bo predlagala, naj določijo drugi prostor za postajališče, dokler ne bo sneg skopnel.

— Ij XIV. koncert Ljubljanske filharmonije bo drevi ob 20. v unionski dvorani. Poseben pomen tega koncerta je, da nastopi na njem po vrsti tujih dirigentov, veliki hrvatski skladatelj in dirigent, ravatelj opere v Zagrebu g. K. Baranović, ki spada po kakovosti svoje umetniške stvariteljske sile med največje jugoslov. glasbenike. S tem nastopom hrvatskega dirigenta v Ljubljani se prične izmenjava dirigentov med Slovenci in Hrvati. Na sporedu so Čajkovski v simfoniji, Smetanov »Vrtava«, Bravničarjeva »Belokrajina« in Baranović »Sreč iz letca«. Prodaja vstopnic je pri blaginji kina Uniona.

— Ij »Učez«, duhovito Nušićevo veseligrado budo šentjakobčani ponovili petnajstič jutri ob 20.15 in v nedeljo 11. t. m. popoldne ob 15.15. Ker so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane, kupite vstopnice že vnaprej v soboto in nedeljo od 10. do 12. in 15. do 17. ter eno uro pred začetkom. To sta poslednji uprizoritvi te zabavne veseligrade in naj nč ne zamudi prilike, ogledati si to izvirno uspešno igrto.

— Ij Razstava olij in plastik ing. arh. Mitje Svigla bo otvorjena v Jakopičevem paviljonu v Tivoliju v nedeljo 11. t. m. Razstava bo obsegala v treh glavnih kabinetih paviljona krajine, figuralne kompozicije, portrete, plastike in skice, razstavljalec dela iz zadnjih dveh let. Med krajčinami so po večini na večjih platnih zastopani motivi iz Gorenjske, figuralne kompozicije pa prikazujejo različne sportne in idejne skupine. Vsa razstava bo nudila mnogo raznolikosti v žijeju in razstavljene materialu, čeprav bodo razstavljena dela samo enega avtorja. Razstava bo odprta od 11. do 25. t. m. 93—n

— Ij Ljubljanska podružnica Narodne strokovne zveze priredi v nedeljo dne 11. februarja t. l. ob 4. popoldne v dvorani Delavske zbornice delavsko akademijo na katero opozorjamo naše napredne občinstvo in nacionalno delavstvo kakor tudi gospodinske pomočnice predvsem članice Zveze gospodinskih pomočnic. Poleg obširnega sporeda bodo igrali tudi »Kovačevog študenta« spevoigro v treh dejanjih, ki jo bodo izvajali dramatični, pevski in tansburaske odseki NSZ. Vstopnice so razpoložljive vsak dan v tajništvu NSZ v Del. zbornici in v nedeljo pri dnevnih blaginjski dvorani Del. zbornice od 10. do 12. v nedeljo popoldne in popoldne od 15. ure dalje. Vstopnina je od 10 do 4 din sedeži in 2 stojke. Nacionalno misliše meščani v nedeljo popoldne v Delavsko zbornico.

— Ij Pesezniki konj se opozorjajo, da najkasneje do sobote, 10. t. m. prijavijo svoje konje zaradi novega popisa mestnemu vojskemu uradu na Ambrozevem trgu št. 7/L, soba št. 3., sicer jih zadene stroga kazen. Stare prijave niso več veljavne, zato mora vsak lastnik svoje konje prijaviti znova.

— Ij Predavanje SPD bo v torek 13. t. m. ob 20. v »Beli dvorani« hotela Uniona na Miklošičevi cesti in sicer pod naslovom »Gora in človek v gospodarskem pogledu«. Predavatelj g. dr. Svetozar Ilešić bo oprel svoja izvajanja predvsem na primere iz naših domačih gor ter obravnaval tudi posebnosti v ostalih evropskih gorovjih, zlasti Alpah in v naših jugoslovanskih planinah, nadalje bo navajal posebno zanimive primere gospodarskega udejstvovanja v izvenevropskih zlasti azijskih velegorjih. V ilustracijo predavanja bodo služili številni diapozitivi. Vstopnice si pravčasno nabavite v predprodaji v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti št. 4-L.

— Ij Tativine. Akademik Vinko Kozjan je prijavil, da mu je nekdo ukradel iz veze univerze dolgo črno zmsko suknjo s črno klotasto podlago, v kateri so bile tudi zelenkaste usnjate rokavice. Tat je oškodovalec Kozjana za 1010 din. Iz stanovanja Karla Kaplja v Starotovi ulici 10 je bilo ukradenih 12 tisočakov. Lojze S. je postal žrtev drznega žeparja, ki mu je ukradel v neki kavarni ali gostilni iz žepa listnico, v kateri je imel 3500 din. — An-

JUNAKI SIBIRIJE

Poljska umetnina. Film samoštvo-vanja, plemenitosti, svobode in su-zenjstva poljskega naroda iz leta 1918. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri SAMO SE DANES!

KINO MATICA, tel. 21-24

Samo se danes ob 16., 19. in 21. uri nepozaben film po slovitom romanu Victorja Hugoja — ki na pretresljiv način predločuje

DVE SIROTI

obupno življenje dveh mladih deklet.

Renne Saint Cyr, Rosine Derean, Gabriel Gabrio. — KINO SLOGA, tel. 27-30

SEVILJSKI BRIVEC

po motivih istoimenske Rossi-njeve komične opere. Filmsko delo z najboljšimi predstavniki španske umetnosti.

DANES ZADNJIKRAT! Zaradi koncerta predstava samo ob 16. uri!

tonu Božiču je nekdo ukradel iz stanovanja na Opekarski cesti malo rdečo denarnico, v kateri je imel 170 din. — Pred odhodom ekspresnega vlaka je bila te dni ukradena postelja Flori Balaj, ki se je peljala v Bukarešto, vsa prilaga, obstoječa iz dveh velikih usnjatih kovčegov, v katerih je imela obleko, perilo in razne predmete.

— Ij Ranjen lovski pes. V bližino gostilne »Triglave« pri tramvajski remizi na Celovški cesti se je zatekel ranjen lovski pes. Lastnik naj povpraša zanj v omenjeni gostilni.

— Ij Akademik, ki si je z instrukcijami kupil suknjo in mu je bila ukradena. Prosi usmiljena srca, da bi mu po možnosti pripraveila za drugo. Naslov v uredništvu »Slovenskega Naroda«.

— Ij Nevaren viliševic pobegnil. Varnostne oblasti so že dolgo iskale znanega viliševca Viktorja Kokalja, ševlarskega pomočnika, doma iz Podgorice. Kokalj se je potepal in kradel po deželi, kasneje pa

se je preselil nekam v ljubljansko okolico, odkoder je prihajal dan za dnem krast v mesto. Najraje je vlačil v stanovanja, iz katerih je odnašal denar in dragoceno-sti, v sili pa tudi kaj drugega. Kokalja so slednjič vendar neke izsledili zasle-dovalci in ga aretirali. Spravili so ga na policijsko upravo, ko pa bi moral biti od-veden od zasliševanja v zapore na okrož-no sodišče, je izbral ugoden trenutek in pobegnil.

— Ij Občni zbor krajevne organizacije JNS za sodni okraj bo v ponedeljek 12. t. m. ob 20. v prostorih kolodvorske resta-vacije g. Cirila Majna z občajnim dnevnim redom. Pozivamo vse somišljenike, da se obnega zbora udeležijo.

— Ij V počastitev petletnice smrti g. Fr. Stupice je darovala ga. Irma Stupica za revne bolnike 500 dn. V imenu obdaro-vancev se za velkodušni dar iskreno zah-valjuje uprava obče državne bolnice v Ljubljani.

Dva podjetna, premetena sleparja

Nevarna sta zlasti blagajnikom in blagajničarkam

Ljubljana 9. februarja

V Ljubljani sta se pojavila dva izredno drzna sleparja, eden starejši, drugi mlajši, ki sta imela že precej uspeha, dasi slepa-rita prav za prav na zelo enostaven način. Ze 29. januarja je prijavil blagajnik dav-ene uprave za Ljubljano-mesto Rajko Ka-menšek, da se je istega dne pojavil pred blagajniškim okencem okrog 28 let star neznanec. Prosil je blagajnika, naj mu zme-nja dva tisočaka. Blagajnik je takoj ugo-tovil, da sta pristna, naka je odšel na okence stotake. Ko jih je našel že osem-naest, pa je tuje naenkrat vzkliknil: »Do-sta!« in zahteval, naj mu našteje za osta-la dva stotaka srebrnih kovancev. Blagaj-nik mu je odvrnil, da drobiža nima naka je neznanec zahteval, naj mu vrne tisoča-ka. Ustregel mu je in vrnil stotake nazaj v blagajno, kasneje pri zaključku blagajne pa je ugotovil, da mu manjka osem stota-kov. Seveda se je tako spomnil sumljivega neznanca ki je izrabil njegovo zauplj-i-vost in mu ukradel 800 din.

Tatvino je takoj prijavil policiji in ji tu-di opisal neznanega sleparja, ki pa je bil tedaj že drugod na poslu. Kmalu potem ko je podal prijavo davčni blagajnik, se je zgledala na policiji tudi blagajničarka trd-ko »Ekonom« iz Kolodvorske ulice Minka Zagorjeva, ki je povedala, da se je istega dne zgledal pred blagajno mož, ki je tudi lomil srbrhrvaščino. Predložil je tisočak in jo prosil, naj mu ga zamenja. Blagajničar-ka mu je dala bankovec za 500 din in pet stotakov, pa je neznanec papirasti drobiž zavrnil in zahteval kovan drobiž. Zagorje-va je pripomnila, da nima kovanega drobi-ža, naka je neznanec zahteval tisočak in vrnil stotake, ki jih je poprej držal v ro-ki. Blagajničarka je v dobri veri, da so ji bili vrnjeni vsi naštetih bankovci, res takoj ustregla neznanцу, po njegovem odhodu pa je opazila, da ji je izročil le šest stotakov, dočim si je štiri pridržal.

Policija je na podlagi obeh prijav takoj pričela zasledovati sleparja, ki mu je stal za hrbtom še drugi okrog 40letni, nekoliko manjši tovariš, vendar je ostal lov brez-uspešen. Sleparja sta se najbrž umaknila iz Ljubljane in se odpeljala v Maribor, kjer je policija prejela več ovadb glede sleparij, podobnih onim v Ljubljani. Čim sta pa za-čutila sleparja, da juna postajajo v Maribo-ru tla pod nogami prevroča, sta se pripel-jala spet nazaj v Ljubljano in se zgledala včeraj popoldne v Luvanovi trafiki v Ko-

lodvorski ulici. V trafiko je stopil mlajši slepar, ki je naročil trafikantki 10 kolekov po 10 din in 5 po 20 din, rekoč, naj jih nekdo hitro prinese v pisarno v Pražakovo ulico 8, vzame pa naj s seboj drobiž, ker bodo koleki plačani s tisočakom. Neznane-c je nato odšel, trafikantka je pa takoj sama odšla v Pražakovo ulico, kjer jo je na hod-niku prestregel kupovalec in ji dejal, naj mu hitro izroči koleke ter drobiž v znesku 800 din, češ da se mu mudi na banksko upravo, njo pa je napotil naprej v pisarno Zdrženja zidarjev, češ da bo tam dobila tisočak. Trafikantka ki seveda ni slutila sleparije, mu je ustregla, naka je neznanec izginil, v pisarni pa so jo debelo pogledali, ker o nakupu kolekov niso ničesar vedeli.

Roparski morilec pred sodniki

Celje, 9. februarja

Pred petletnim senatom okrožnega so-dišča v Celju se je zagovarjal danes 20letni tovarniški delavec Anton Pfeifer iz Tveč pri Laškem zaradi roparskega umora. Za-radi Pfeiferjeve mladosti je bila raz-prava tajna.

Anton Pfeifer je 30. decembra, na svoj rojstni dan, obiskal zvečer s 17letnim to-varniškim delavcem Ivanom Senico iz Sliv-nega pri Laškem dve gostilni v Laškem. Oba sta v obeh gostilnah menjale igrala harmoniko, kmalu po polnoči pa sta trezna odšla. Ko sta stopala po kolovozu pod goz-dom v Debru pri Laškem, je izvelkel Pfei-fer iz žepa samokres in ustrelil od zadaj v Senico. Kroglja je zadela Senico v hrbet in mu prebila prsni koš. Ko se je Senica zgru-dil, mu je Pfeifer še z nožem prerezal vrat, nato pa mu je vzel iz notranjega žepa suk-njiča 223 din. Senica je zaradi poškodb ta-ko izdihnil.

Anton Pfeifer je obsojen na 14 let robi-je in je kazen sprejel.

Iz Zagorja

— Veselica obrtnikov, ki so jo po stari navadi priredili v Sokolskem domu je nad vse pričakovanje uspeša. Bilo je toliko lju-di, da ni bilo mogoče niti plesati, toda vendar so se številni pari, že nekoliko vzpodbujeni od bližnje pustne nedelje prav veselo vrteli do zgodnjih jutranjih ur.

MALI OGLASI

deseda 50 par, davek posebej Prekrici izjave deseda Din 1.— davek posebej

za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglas ne priznamo.

RAZNO

deseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 5.— Din

Male oglase

»Slov. Narod«

»prejema uprava do 9. ure popoldne

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila

si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14.

PRODAJALKO

ki je zmogla voditi krznarsko

trgovino, sprejem. — Peter

Semko, Maribor, Tyrševa 7.

533

BRIVSKEGA POMOČNIKA

mlajšega, sprejme takoj Lojze

Dolinar, Konjice.

532

KLIŠEJE

ENG. VECERAVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 8.— Din.

Galoše, dežne in snežke

pri

ALEKS. OBLAT

veletrgovina s čevlji

Sv. Petra c. 18, tel. 24-35

Trgovci popusti!

OREHOVA JEDRCA

sortiran svetilni med in me-

dico dobite najceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 501

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1940.

od 3. — 8. marca

50% popusta na nemških želez-nicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

ZVANICNI BIRO LAJPCI-SKOG SAJMA BEOGRAD. Knez Mihajlova 33/L

Nove Wellsove izjave o boljševizmu

Prepričan je, da se bliža obnova intelektualne svobode v Rusiji in da bo sedanja burja očistila ozračje

Misli o pomenu boljševske revolucije in o sovjetskem socialnem sistemu, ki jih je pred leti napisal znan angleški pisatelj H. G. Wells, je moskovska vlada rada uporabljala v propagandne namene. V članku, ki ga je pred dnevi napisal Wells za »Paris-Soir« o komunizmu in o Stalinovi vladni, pa so ugotovile, ki jih Moskva ne bo mogla več prikrojiti po svoje in z njimi delati propagando za komunizem.

Boljševska stranka, ki se je ob koncu oktobra 1917 polastila v Petrogradu oblasti piše Wells, je morala premagati ogromne težave. Urediti je imela ogromno državo, ki se je nahajala v kaotičnem neredu, ne da bi vedela, kako se je naloge lotiti. Ogromno delo je imel opraviti Lenin. Treba je bilo takorekoč racionalizirati in materializirati marksizem in prilagoditi njegove propagandistične in demago-

ške formule potrebam vsakdanjega življenja. Ne glede na vprašanja, ali je Lenin uspel ali ne, ostane dejstvo, da so dogodki v Rusiji zelo vplivali na duha in fantazijo mladih ljudi v vseh državah. Mnogi so bili prepričani, da je ruski komunizem na čelu vseh osvobodilnih gibanj, ki hočejo uresničiti praktično demokratično idejo. Zlasti tisti, ki so se smatrali za podjarmljene in izkoriščane, so dvignili glave in se ošabno ozirali okoli sebe v prepričanju, da jih vsi drugi gledajo in občudujejo. »Svet bo naš,« so rekli, »treba je samo še malo počakati!«

Priznajmo, da je Sovjetska Rusija dosegla nekaj uspehov, s katerimi se vedno ponosa, toda dosegla jih je kljub komunizmu in ne zaradi komunizma. Boljševiki so prepričani, da predstavljajo ustvarjalnega duha revolucionarnega napredka in svoji deželi, toda ne vedo in ne morejo vedeti, da sami nimajo revolucionarne pobude.

Res je, da so z velikansko energijo pričeli boj proti nevednosti in nepismenosti ruskega naroda, toda res je tudi da boljševiki niso skoraj ničesar storili za svojo vzgojo, ker niso čutili te potrebe, kakor lahko rečem. Da bi se počutili bolj varni, so zadržali diskusijo, ki bi lahko motila njihov mir.

Magični zastor je padel. Nerodna in surova politika sovjeto, njih nesposobnost, da bi premagali notranje težave brez procesov in smrtnih obsodb, so zelo zmanjšali njihov ugled pri inozemskih idealistih. Mnogo je tudi ruskih in drugih komunistov, ki so obsodili napade Sovjetske Rusije na male neodvisne narode. Nekateri obsojajo Stalina in pravijo, da Trocki ne bi postopal na ta način. Toda problem se zdi mnogo globlji.

Obiskal sem Rusijo trikrat, in sicer leta 1914., 1920 in 1. 1934. Ob zadnjih dveh obiskih sem imel vtis, da sovjetski sistem zavestno odrija in uničuje ljudi izredne vrednosti ter vzdržuje na oblasti povprečne, ako že ne omejene ljudi. Imel sem večkrat priliko, da sem se razgovarjal z Leninom, ki sem ga smatral za izreden fenomen. Trockega nisem nikoli videl, to-

da zdi se mi, da je politik velikega formata, čeprav je preveč ničmern.

Stalin se ni zdel zelo inteligenten, toda je spreten, vztrajen in globoko prepričan o svoji vlogi mesije. Priznam, da me je razočaral, ker je dal igrati nekaj filmov za svojo osebno propagando, na primer film »Lenin« v oktobru, kjer je Trocki prikazan kot slaboumež. Lenin ima postransko vlogo, kajti Stalin mu vdano, a tudi odločno svetuje, kaj je treba narediti in kaj opustiti. Jasnno je, da hoče Stalin potrditi zgodovino boljševske revolucije samo svoji osebni slavi v prid.

Vsi ostali sovjetski vodje so bolj ali manj statisti. Ogromno Rusijo vlada direktori, ki je tako arhaičen in zastarel kakor tiranstvo v nekdanjih starogrških mestih. Prizna samo komunistično stranko, inkarnacijo dogmatične nevednosti. Sovjetska Rusija je orjak s kuščarjevo glavom. Moskva Rusija živi od duhovnih imulzov Leninovih. Nekateri mislijo, da bo Rusija ogromno nazadovala, ko se bo ta vpliv izživel, ter bo prišla pod jarem monarhističnega ali avtokratičnega režima. Jaz usem tega mnenja. Mogoče je, da moja želja vpliva na moje prepričanje, toda prepričan sem, da se bliža obnova intelektualne svobode v Rusiji.

Rus je mnogo manj ubogljiv in potrpežljiv človek kot Nemec. Neuničljivo je nagnjen k humoru in smeh. Ruskega duha ni mogoče zaslužiti ali spraviti v red, kar je napaka, pa obenem tudi velika kvaliteta. Rus je tudi pogumen in mu je lastna plemenita širina duha, katero mi radi štejem med atribute genialnosti. Ne dvomim, da se bodo duhovne energije ruskega naroda sprostile in pozitivno vplivale na ustvarjalno voljo vsega sveta.

Kaj se bo torej zgodilo s komunizmom? Jaz mislim, da ne bo preživel sedanje burje, ki bo pometla teren in očistila ozračje. V novih okoliščinah bo boljševizem moral propasti. Nič ne zanika, da se bo to godilo v teku dolgega in bolečega procesa, kakor: nihče ne more zanikati, da ima življenje svoje neizprosne zakone, ki jih nobeno zgodovinsko dejstvo ne more preklcati.

take kranjske šprahle kakor Dreta. Priek Lim ni našel razumevanja in se ni počutil dobro v tej družbi. Škoda opernih sposobnosti Jankovih, ki bi ga tu lahko nadomestili Daneš ali J. Rus.

Pevski prav dobro in s quodlibetom efektne Madame de Coquay je bila groteskno zajetna Kogejeva, eleganten minister Lupša, prav realističen dalmatinski krošnjar Jelnikar, historičen portre cesar Janez B. Pečka, naturen mesar Leben in ves živ učitelj F. Marolt. Je pa še vsaj 20 drugih epizodistov. Dober in marljiv je balet.

Dirigent Štritof, režiser Zupan, scenograf Franz in prav posebej še instrumentator glasbe Samo Hubad ter naposled koreograf inž. Golovin imajo neoporečno zaslug, da se je Fortuna našli operi že štirikrat prav široko prijazno nasmejala. Ampak Lumpacius Vagabundus, ki se je sčvrknil v epizodo in ga z nobelo igra operetni prvi tenor B. Sancin, naj tudi kot epizoda zopet čimprej izgine pod oder.

Minil je predstava, nastopil je resen čas: zamorec je storil svojo dolžnost, pa naj gre!

Prvi srčni kralj Karel Veliki

Navdušenje za igralne karte je menda vsem svetu veliko. Zgodovinar G. Benban trdi, da kartanje ni izum Orienta, pa tudi na dvoru slaboumnega francoskega kralja se ni pojavilo najprej. K njegovemu razširjenju je pripomogel izum lesoreza, ki je omogočil ceneno in hitro izdelovanje kart. Igralne karte so evropski izum, plod evropske ne pa orientalske kulture. Tarok karte so poznali v Italiji že v 15. stoletju in približno v istem času so se pojavile prve nemške igralne karte. Na njih so bili prvotno upodobljeni pravi kralji in kraljice. Tako je bil srčni kralj Karel Veliki, srčna kraljica, ki so jo v Franciji nazivali Judita, je bila pa svetopisemska postava, ali soproga prvega cesarja svete rimske države.

Zanimiv je zlasti izvor srčnega fanta, ki je bil izdelan po podobi poročnika Device Orleanske La Hirea, Gasconca. O njegovih vrtoglavljenosti so se pripovedovale ob koncu 15. stoletja cele zgodbe. Plik je pomenil prvotno meč, in plikov kralj je bil na najstarejših francoskih igralnih kartah David, a plikova kraljica Pallas Atene. Karo je pomenilo prvotno stavbo opeko. V ka-

rovih figurah so bili upodobljeni denarni magnati in gradbeniki. Za karovega kralja je služila postava Julija Cezarja. Podobe na kartah so se pozneje pogosto menjale. Tako so med francosko revolucijo izginili iz kart kralji in na njih mesto so stopili modrijani in filozofi. Od Solona do Rousseaua. Namesto kraljice so pa upodabljali različne kreposti. Zbirke kart nam dobro služijo tudi za proučevanje zgodovine dam-ake in moške mode.

Zanimivosti

Škoda, ki jo povzroči rja na železnih predmetih, se ceni v Ameriki letno okroglo 3 milijarde v našem denarju. — V Avstraliji so se baje dobro obnesle ceste, tlakovane z zmesjo volne in peska. — Pri operacijah je za debele ljudi smrtna nevarnost tri do štirikrat večja kakor za su-

Nesrečna nezakonska mati

Slovenji Gradec, 7. februarja V šmartnem pri Slovenjem Gradcu so orožniki prijeli 24letno dekle Pavlo Gašparjevo. Nesrečno dekle je splavilo že živlega otroka in trupelce zakopalo v gnoj.

Pri zaslišanju je Pavla izpovedala, da se je zelo bala zopet postati mati, ker ima že nezakonsko. 2 leti staro hčerko in ker je zelo revna. Drugačnega otroka je zanosila tudi z očetom prvega, nekim hlapcem Ker sta oba revna, se ne moreta poročiti. V stiski se je obrnila na nekega zdravnika ter ga zaprosila naj bi ji nekaj predpisal za splav. Zdravnik ji je izročil neke praške in tablete, ki mu jih je plačala s stotakom. Splavila je skrivaj v stranišču. Dejala je, da je bil plod šele 4 do 5 mesecev star ter da ni vedela, ali je bil že živ ali ne.

Pri preiskavi se je pa izkazalo, da izpodi nezakonske matere nisi povsem resne. Odkopal so trupelce ter ugotovili, da je bilo rojeno živo in zadavljeno. Nezakonsko je pa, čemu je mati otroku odrezala nogo, kakor sodijo po sledovih, trupelce je bilo zakopano brez leve noge in poznalo se je, da je bila noga odrezana z ostrim rezilom.

Nesrečno mater so po zaslišanju izpustili, ker je bila preveč bolna za zapor. Morala ne bo niti ostala pri življenju.

Jožetu Sabotiču v spomin

Ljubljana, 9. februarja

Dragi Jože! Nikoli v življenju mi ni bilo tako težko pri srcu, kakor danes, ko se moram v imenu vseh jugoslovanskih letalcev, branilcev sinjega neba, posloviti od tebe. Naša bol je velika, posebno ker si nas predgovodil zapustil. Izgubili smo dobrega prijatelja, sodruga, izvrstnega častnika, pilota, viteza sinjih višav. Tvoje ime je zapisano v almanah jugoslovanskih junakov, ki so izgubili svojo nadebudo mlado življenje samo za svoj ideal, čast in svobodo domovine. Vedno si bil nasmejan, pripravljen žrtvovati samega sebe za svoj vzvišen poklic na oltar domovine. Ta tvoja želja in tvoj cilj sta te poklicala, da si zapustil zemljo, kjer si se rodil in svoje starše, da si krenil v svet, da bi uresničil svoje želje. Dragi Jože, tvoja vztrajnost, marljivost in delavnost so pomagale, da si postal tisto, kar si želel, postal si častnik naše vojske, ki je v današnjih tako težkih časih edina naša nada. Ti si bil med onimi, ki nosijo našo zastavo po našem

he. — V 11. ali 12. stoletju pred Kristusom so stari Egipčani že imeli pisane sanjske bukve. — Afganaska vlada je izdala svoj čas zakon, po katerem morejo zaročenci skleniti zakonsko zvezo, če imajo plačane vse davke. — Namesto bencina so predlagali na Norveškem za pogon motorjev amonijak, ki bi se katalitično razkrajal in tako nastali vodik bi zgoreval. — V Angliji imajo klub pisateljev detektivskih romanov, ki se zbere enkrat na leto k slavnosti večerji, med katero prispejejo, da v svojih romanih ne bodo opisovali stvari, ki niso v skladu z resničnostjo. — V tekočem mleku je več trdnih snovi nego v marsikaterem sočiju recimo v paradiznikih, belušah in podobno. — V psihološkem zavodu harwardске univerze so ugotovili, da se uče človek in živali (podgane) dvakrat hitreje kadar so lačni. To potrjuje tudi star latinski pregovor: plenus venter, non studet libenter (Poln želodec ne študira rad.)

Požrtvovalno delo Kolašic

Novo mesto, 7. februarja Eno najdelavnejših društev v Novem mestu je Kolo jugoslov. sester, ki s svojim požrtvovalnim in nesebičnim delovanjem v korist bednih zasluži vse priznanje naše javnosti. Ker društvo ne dobi od nikoder večjih podpor, je odvisno le od dobrosrčnosti meščanov. Sestre odbornice se trudijo na vse načine, da naberejo čim več denarja v korist revežev. Cvetni teden so sestre zlatile oljke ter jih tudi same prodajale po hišah. Z nabranim denarjem so kupile živila in obdarovale z njimi nad 50 siromašnih družin. V proslavo materinskega dne so 14. maja prodajale cvetlice. Meseca oktobra so imele na Trgu kralja Petra II. javno tombolo. V novembru pa se je vršila prodaja kizantem. Na vedno prihajajoče prošnje dijakov in drugih potrebnih, so sestre delile med letom razne podpore.

Glavna obdaritev pa je bila običajna božičnica, ki se je vršila decembra v nabito polni mali dvorani Sokolskega doma. Ob lepo okrašenem drevescu so zapele učenke osnovne šole pod vodstvom sestre Borštnikove par božičnih pesmic. V lepih besedah pa je obdarovale nagovorila požrtvovalna predsednica gđ. Lina Klemenčič. Pri tej priložnosti so naše vrle Kolašice obdarovale 18 potrebnih družin in onemoglih starih ljudi z živili in perilom. Obdarovanih pa je bilo tudi 18 siromašnih otrok s perilom, obleko in čevlji. Tudi v letošnjem cvetnem tednu, ki je že blizu, bodo naše Kolašice v korist siromakov prodajale oljke, kar naj naše občinstvo upošteva in marljivo sega po njih, ker le tako bo društvo vsaj deloma kos svojim plemenitim nalogam.

Iz Slovenjgradca

Nov g'rob. V bolnici je umrla 47letna žena posestnika Hriberšek Franciška iz št. Ilija pri Velenju. Pokojnici blag spomin preostali naše sožalje.

Himen. V nedeljo sta se poročila gđ. Kerin Angela, uradnica javne bolnice, in g. Kotnik Alojz, poštni uradnik. Bilo srečno.

Težka nesreča v velenjskem rudniku. Pri nalaganju premoga se je ponesrečil 43letni rudar Lipnikar Adolf iz škals pri Velenju, oče 6 otrok. Pri delu mu je plast premoga zgrmela na roko in mu jo zmečkala. Lipnikar pa ni dobil samo poškodbe na roki, temveč tudi lažje poškodbe na glavi. Nevarnost je, da bo izgubil roko. Ponesrečenec se zdravi v tukajšnji javni bolnici.

Občni zbor Sokola. Sokolsko društvo bo imelo svoj redni občni zbor v soboto 10. februarja ob 20. v Sokolskem domu. Če bi ob navedeni uri občni zbor ne bil sklepčen, bo se vršil pol ur pozneje ne oziraje se na udeležbo. Za članstvo je udeležba strogo obvezna, prijatelji sokolstva vabljeni.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Od vojakov se je vrnil v Ferneuse in si uredil tam laboratorij, kjer je potem prebil večino svojega časa.

Razen problemov, ki se je z njimi ukvarjal, ni imel drugih misli razen na svojo izvoljenko. Vzgojen pri materi po duhovnih učiteljih je bil Herve kreposten in mistično navdahnjen. Bil je eno tistih bitij, ki so rojena, da bi se vsa in izključno predala eni sami ljubezni ter položila v njo ves ideal svoje duše z vsem ognjem svoje krvi.

Nikoli ni tega čutil tako, kakor tistega večera, ko naj bi se bilo njegovo življenje skoraj oficijelno zvezalo z Michelinim.

Niti ona niti on se nista več bala plesati pogosto skupaj. Vsi so vedeli, da bo njuna zaroka v kratkem razglašena. Čeprav so družabne dolžnosti zahtevale od Micheline, da bi nobenemu gostu svojih roditeljev ne dajala očito prednosti, je lahko rezervirala pri ljubljene plesu svojemu dragemu Herveju. To ji je

6

omogočala diskretnost drugih kavalirjev, ki si niso upali prositi zaljubljene lepote, naj zapleše z njimi valček.

Sredi te idile je pa udarila strela. Gospa de Valcor, čeprav je bolj skrbela za srečo svojega otroka kakor otrok sam, je razbila to srečo z nepopravljivo prenapetostjo.

Ne da bi še razumela tragično resnost te drame, v kateri se bo jutri sesula njena nedolžna nesreča — božji čudež njene sijajne usode, — je čutila Michelina na svojih svežih, golih ramenih vso težo katastrofe.

Kako slabotna so bila za bližajoče se breme ta nežna ramena čiste polti, ki jim je bil tuj vsak čutni in brutalni tresljaj. ta ramena, ki so poznala doslej samo nedolžen in rahel dotik bisero, nanizanih v ogrlici okrog njenega belega vratu.

Ko je bil menuet končan — kolika muka —, je odšla Michelina iskat svojega očeta. Le-ta ji bo vse pojasnil. Iz njegovih ust bo slišala odločno besedo. Zaupala je v polni meri odločitvi moža bistrrega pogleda in močne volje, moža, ki se odloči kakor poveljnik na bojišču, vedno pripravljen na presenečenje, kateremu zna hladnokrvno kljubovati.

Markiza je našla pri bufetu, kamor je bil spremljeneko damo. Bil je tako prijazno nasmejan, da se je njegova hči vprašala, da-li se ni prebudila iz težkih sanj.

Toda kmalu se je vrnila vanje, ubogo dete — in še hujše, nego v sanje, v bridko resničnost, ko se ji je v naslednjem trenutku približal in ji dejal s tihim,

toda odločnim glasom:

— Michelina, zanašam se nate, da na ta dom ne bodo padla nobena obrekovanja in nobena namigavanja. Herve se nocoj ne pojavi več tu...

— Nocoj? — je ponovila in ustnice so ji zadrtile v strahu, kakor da bi vprašala: Samo nocoj, kaj ne? Odgovora ni dobila. In vendar ni mogla dvomiti o tem, da jo je oče razumel. Pripomnil je:

— Ves svet naj misli, da je nenadna bolezen gospe de Ferneuse prisilila njenega sina, da jo je spremlil domov. Razumeš, Michelina?... Ali se lahko zanesem na tvoj ponos, drago dete?

— Dragi oče, — je zajecjala, — ali se skriva za tem še kaj drugega?

— Ne, nocoj ne. Niti zate, niti zame, — je odgovoril.

Obrnil se je. In to, kar je mislila, da je prestregla iz tesnobe, s katero je izpregovoril te besede, ni moglo ovreči velike bojazni, stiskajoče njeno srce.

Vrnila se je med plesalce s korakom lunatika, toda s trdnjo voljo, igrati svojo vlogo mladega, srečnega dekleta. Žalostnega zaradi neprijetnega dogodka — odhoda prijateljice doma.

Gospa de Ferneuse je nenadoma obolela, — je dejala obrnjena k Françoise de Plesguen. — Njen sin jo je moral spremljati domov. Ali mi hočeš prepušiti svojega kavalirja za kotiljon? Knez Gilbert bi moral biti drugi vodja plesa. On pozna vse figure plesa. Tega ne morem zahtevati od nikogar drugega.

Fiziognomija nežne blondinke Françoise se je tako izpremenila, da bi bila lahko Michelina to iz-

premembo opazila že na prvi pogled.

Toda Michelina ni ničesar več razločevala. Tako ni opazila srditega plamena, ki je bil švignil iz zenic njene sestrične.

— Ne, — je odgovorila Françoise s suhim glasom. — Knez Gilbert mora z menoj plesati kotiljon.

— Knez Gilbert, — je ponovil nekdo v neposredni bližini mladih deklet. — Kaj pa kramljata tu slabega o knezu Gilbertu, gospodični?

Obrnila sta se. Pred njima je stal mladenič nizke, zavaljene postave, izredno zapeljivega obraza, močne polti, lepih rjavih brk in ognjevitih žarečih oči. Z lahno melanholijo zastrta čustnost je dajala njegovemu obrazu izraz poezije in lepote.

To je bil pravniuk junaka cesarstva maršala Gairlanca princ de Villigen. On sam je bil podedoval ta naslov pred pičlim letom po tragični smrti svojega strica, zastopnika starejše veje; njegov stric je bil star že blizu osemdeset let, pa se je dal ubiti v dvoboju.

Knez Gege — kakor se je nazival zaradi svoje dvojne začelnice — je bil v Parizu, kjer se ljudje zabavajo in kjer je on pil iz polne čaše življenja bolj kakor kdo drugi, pogljal v veselju in rajanju podedovano posestvo, ki pa je bilo precej zadolženo, ko ga je dobil.

Kot izborni strelec in dober igralec je porabljal zadnje ostanke rodbinskega blagostanja in vrtil v orožarnah in za zeleno mizo. V tega mladega lahkoživca je bila Françoise de Plesguen zaljubljena z vso zaslepljenostjo svoje mladosti in z vso naivnostjo, s kakršno je presojala življenje.